

Издази суботом.

Цијена:

За ЦРНУ ГОРУ на годињу 4 ф.,
на по годиње 2 ф., на четврт
годиње 1 ф.За АУСТРО-УГАРСКУ, БОСНУ
и ХЕРЦЕГОВИНУ на годињу 6
ф., на по годиње 3 ф., на четврт
годиње 1 ф. 50 новч.За све остале земље годишње
20 фран. у плату, на по годиње
10 фран., на четврт год. 5 фран.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Преплата шаље се поштанском
упутницом непосредно админи-
страцији „Гл. Црног.“ на Цетиње,
или отирањем поштом поштом на
коју друго пошту; у коме је на-
ручице, може се преплатити
код г. *Петра Раманаковића*, књаж.
при. агента у Ботор и Доњем се
шаљу уредништву. Рукописи се
не враћају.За огласе плаћа се: за
сваку ријеч или за број од пет
цифара по 3 новчића за први
пут, а за сваки даљи пут по 2
новчића.

Х И М Н А

„ЦАРЮ НЕБЕСНЫИ“

О ПРЕСЛАВНОМ КРУНИСАЊУ У МОСКВИ
ЊЕГОВОГА ИМПЕРАТОРСКОГА ВЕЛИЧАНСТВА

Н И К О Л А Е П.

ЦАРА САМОДРЖЦА РУСКОГА, ПОКРОВИТЕЉА ЦРНОГОРСКОГА

14-ог МЈЕСЕЦА МАЈА 1896 ГОД.

Оди, Душе Свети,
Тй небесни Царе:
Излиј на Монарха
Преобилне даре
Благодати своје
И свога божанства,
Ка' на Оца славног
Русије, Славјанства!...
Оди, Душе Свети:
Круну му посвети!...

Сиђи, Душе вјечни,
Свуд присутни Боже;
Војсковођо силни,
С којим се може:
Побједит војска
И тројструко већа;
Сиђи: — дај, да с Царем
Свуд другује срећа!...
Сиђи, Душе Свети:
Орле му посвети!...

Оди, душе славни,
Који живот дајем;
Који величанством
Господственим сјајем:
Цару и Царици
Дуг живот подјели,
Романовљев цно
Дом жићем весели!...
Оди, Душе Свети:
Царев дом посвети!...

Сиђи, Душе благи,
Благ-Утјешитељу:
Чуј;.. испуни сваку
Врду царску жељу!...
Утврди му мишцу,
Срце му укрјени,
Да супостат сваки
Од лица му стрјепи!...
Сиђи, Душе Свети:
Жеза' му посвети!...

Оди, Душе чудни,
Који све испуњани;
Васијону чарно
Красотам напуњани:
Са порфиром царском
Цара заогрни,
На символ му власти
Своје очи сврни!...
Оди, Душе Свети:
Царев плашит посвети!...

Сиђи, Душе чисти
У Цареве груди:
Цару Господару
Штит и вођа буди,
Да Никола други
Веље цјели врши,
Да злотворе Руске
И Славјанске скрши!...
Сиђи, Душе Свети:
Цјели му посвети!...

Оди, Душе живи,
Истинити Душе:
Свијетлошћу својом
Све распрши тмуше,
Које би се слегле
Као мрачне тјене,
Да и часком Царев
Пријестб засјене!...
Оди, Душе Свети:
Царев трбн посвети!...

Сиђи, Душе дивни,
Сваког блага азио;
Тй на Самодржица
Погледај пријазно:
Духовним и земним
Обасни га благом;
Опаши га чврсто
Надмоћија снагом!...
Сиђи, Душе Свети:
Царев мач посвети!...

Оди, Душе крјепки:
Православног Цара
Тй озари дључом
Божанског ти жара;
Светог мйра чапу
На-њ искаши пљну:
Прослави му екшитар;
Подржи му круну:
Оди, Душе Свети:
Крунидбу посвети!...

Сиђи, Душе добри,
Врх Цареве главе:
Украш је вјенцем
Неумрле славе!...
Благослови Цара
Православљу вјерна:
Велнка пред свјетом,
А пред Тобом смјерна!...
Сиђи, Душе Свети:
Царство му посвети!

Оди, сушти Боже:
У нас се усели;
Од сваке нй скврне
Њедра зацјели!...
О, Господе!... Тй се
Милостив огласи
Цар-Николу — и нас
Помилуј и спаси:
Спаси, Сйло Свѣта
Да Славјанство цвјета!...

На Цетињу.

Најдубље одати

Ј. СУНДЕЧИЋ.

ЖИВЉО ЦАР НИКОЛА II!

Велика словенска царевина, у којој сунце не залази, овијех Духова слави највећу свечаност. Братски нам стотимлиони народ руски плије у највећој радости. Сви народи стоје страхопоштовањем пред крунисање највећег Цара, — Цара рускога, Цара силнога, Цара православнога.

У светоме Кремљу такмачи се Азија с Јевропом, такмаче се поједине свјетске силе, која ће већу пошту одати младоме Цару. У највећем заплету међународних питања, која се распростиру из Јевропе по Азији и Африци, па и по Америци — сва се та питања заборављају при великом догађају, што се збива у срцу Русије, у старој првопрестоници рускијех Царева.

Руски Царевини су се и прије крунисали, али се тијем крунисањима није давала толика знаменитост; откуда је данас толика радост рускога народа, откуда у тој радости толико саучешће словенскога и православнога свијета, откуда толика пажња свију осталијех народа?

Велика бесмртна дјела блаженопочившег Цара Александра III, која су Русију подигла на висину њенога свијетскога значаја; његов свети завјештај свјетскога митра, на основу вјечне правде, што је својом Насљеднику предао; та сила физичка и морална, какву још ниједан Цар није у свом наслједству остављао; и сјајно скоро двогодишње царевање младога Цара, које свједочи да је свјестан снаге препорођене Русије, и да свето поштује свети словенски и човјечански завјештај Свога Великога Оца: све то сачињава оно високо подножје, на ком се уздиже Цар Никола II.

Благодати тога свјетскога положаја, који данас заузима Цар Никола Александровић, последице рускога народа најпрвије се тичу српскога народа. Србни је с материнијем млијеком посицао приврженост моћној словенској Русији; он се тјешно у црњијем данима знајући да тамо на да-

леком сјеверу постоји велика братска царевина, па је заносно пјевао:

Овдје барем славеки Цар стољује:
Слава Богу, Славијан господује!

(Медо Нунџ.)

Та је свијест подржавала Црну Гору у њеној вјековној јуначкој борби; та је свијест храбрила Шумадију у њенијем јуначкијем устанцима за ослобођење; та свијест најпослије потиче обје српске државице, да јуначки заједнички развију заставу српскога удружења!

У тој свијести ове српске државе дочекаше, да виде Русију оснажену унутрашњијем задовољством и благостањем, наоружану спољашњијем мачем свете правде, руковођену словенском политиком, гдје разгони црне облаке, што су се били склопили над Балканом последице злогласног берлинског уговора.

Та ведрина, што нас је забринуте умирала, нека тумачи наше осјећаје, који нас обузимају данас, када Његово Величанство Цар Никола ставља свету круну Својијех Славнијех предака на освећену своју главу; нека говори, какве се молитве данас уздижу из напијех срдаца пред престо Свевипњег за здравље и срећу Њиховијех Величанстава, што се крунису у првопрестолној Москви, и какви благослови лете са овог балканског краја на Престо Славнијех Романова!

У православном свијету, у Словенству и у Српству Црна Гора, — која узжива покровитељство братске нам Русије још од Петра Великога, цуна два вијека, — која је доживјела радост да види своју Књажевску Кућу Петровић-Његоша у сродству са Царском Кућом Славнијех Романова, — данас на дан толике радости рускога народа и толике славе словенске Царевине, од Књажевског Двора до сиромашке колибе, Црна Гора особено осјећа.

Те бурне осјећаје црногорске данас тумаче у светоме Кремљу, у златоврхој Москви, у великој Русији, најбољи преставници Цр-

не Горе: наш Узвишени Господар Књаз Никола, наш љубљени Престолонаслједник Књаз Данило, и Велики Војвода Зетски и Граховски омиљени наш Књажевић Мирко. У њима Црногорци гледају оличену сву Црну Гору, јер су Њихове мисли и осјећаји народни, и народ не мисли и не осјећа друкчије од његове Владалачке Куће. Црпа се Гора за то правом још радује што је тако вјерно представљена пред Престолом Словенскога Цара, у братској нам Русији, на томе величанственом скупу свјетскијех сила.

А са нашег праједовског огњишта, нека се разлијежу ови наши мученички кланци, равна Зета, та Немањићка „Дједина“, и новоослобођени крајеви славне Рашке и Захумља, одушевљенијем клицањем:

Живио Цар НИКОЛА II!

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ.

Цетиње, 14 маја.

(С Двора.) Њезино Височанство Књагиня Милена са Њиховијема Свјетлостима Књагиницама Аном, Ксенијом и Вјером и Књажевићем Петром, повратили су се прошле суботе из Љесковца.

(Крунисање Царево.) Дан Крунисања Његовога Императорскога Величанства Цара Николе II прослављен је на најсвечанији начин. Цијела варош јутрос је осванула искријена барјацима. У катедралној цркви свечана служба божја са благодарјењем. Приступити: Њ. В. Књагиня-Регентка Милена са Њинијема Свјетлостима Књагиницама Аном и Ксенијом, министри, царско-руски министар са персоналном, великодостојници, чиновницима и цијело грађанство. Девољовање Дворске гарде и варошке чете. Велика потпуна парада. Послије службе божје, уз груквање топова са Табље, Њ. В. Књагиня-регентка Милена са Њинијема Свјетлостима Књагиницама Аном и Ксенијом у пратњи цијелог државног тијела, црногорскијех министара и великодостојника, свега чиновничтва, мањег и вишег, и многобројног грађанства престонице били на честитање у Руском посланству. Пред посланством Дворска гарда, варошка чета и многобројни народ. Бурно клицање „живио Цар Никола!“ Све улице пуне свијета; свуда одушевљена пјесма и појевка. На пјацима народна хора и најодушевљеније овације Цару и

рускоме народу. Довече свечани објед у царско-руском посланству.

(Рођен-дан Краљице Инглешке.) Као обично и ове је године свечано прослављен рођен-дан Краљице Инглешке. У име Њеног Височанства Књагиня Милена честитао је инглешком посланству г. командир Митар Мартиновић, а у име Владе г. Војвода Гавро Вуковић, наш министар иностранијех дјела. Свечаноме обједу који је давала инглешко посланство, присуствовали су наши министри и шефови дипломатскога тијела.

(Сажаљење.) На глас о смрти Њ. Ц. К. Височанства Архидуке Карла Лудвика Њезино Височанство Књагиня Милена, телеграфично је изјавила Његовом Величанству Цару и Њез. Ц. К. Височанству архидуке Марији Терезији дубоко саучешће у жалости. Наш Министар Иностраних Дјела пошао је у легацију и у име Владе изјавио сажаљење. Министри и цио дипломатски кор положили су карте у знак сажаљења.

(Личне вијести.) Пресвијетли Арципискуп барски Господин С. Милановић, пошто је био примљен од светог Оца Папе у особној аудијенцији, вратио се из Рима, прошле неђеље у Бар.

Наш отпраник послова у Цариграду г. М. Бакић при кретању из Цариграда у Москву, да буде у свити Његовог Височанства Књаза био је примљен у аудијенцији од Њ. Величанства Султана, и том приликом одликован меџидијом првог степена.

Г. Гроф Санмијател досаданши министар-резидент Његовог Величанства Краља Италијанског, при нашем Двору, оставио је коначио Црну Гору и отпутовао у Рим.

(Из Митрополије.) У српједу 8 тек. отпутовао је Високопресвештени г. Митрополит Митрофан преко Подгориче и Данилограда за Острог, гдје се о Тројичиндне сваке године скупља побожни народ од Босне и Херцеговине, и свију околних покрајина од све три вјероисповјести, да се поклоне великоме чудотворцу Светоме Оцу Василију.

Од стране Владине отпутовао на Троичинску свечаност г. сердар Јагош Радовић.

— За Брањинску свечаност 9 маја гдје се у манастиру Брањини од три нахије сакуља народ, отпутовао је пречасни о. архимандрит Михаил Церовић са протојакшом Филином Радчевићем, гдје ће се свечани обред богослужења са литургијом што у већем броју духовенства обавити, о чему ћемо са свечаности подробије извјешће доијети. — На самп Никољ дан отпутовао је министар војени г. војвода И. Пламенац да присуствује Никољској свечаности.

ЛИСТАК „ГЛАСА ЦРНОГОРЦА.“

КАМЕЊЕ С НЕБА,

цртица.

У понеђелик 29. Јануара у 9 часова 29 минута у јутру у Мадриду, на ведром и сунчаном небу плавуо је млаз свјетлости од сјевероистока к југозападу. Тај млаз свјетлости изишао је из маленог облака, који је стојао врло високо, бијелога као свијет, код самог видика са испушчином, окренутој пут истока. У средњи тога облачка виђела се црвенкаста густина, налик оној, што је гледамо при залазу сунца. Цио облик облачка био је налик омијем, што су у науци познати под именом „јагњића“ (cirro-cumulus).

Директор метеоролошког института у Мадриду, г. Арелмес, описујући тај појав вели, да је свјетлост била толико јака, да је продирала у домове и ако је био сунчан дан, а даље, како се облак повукао к истоку и остао на небу готово до три часа по подне.

Седамдесет секунда после појаве првог свјетлог млаза, чуо се страшни удар грома, а за њим протогљив и силан плотун грмљавине, да се нас Мадрид затресао. Тај се плотун продужавао око два минута.

Становнике шпанске престонице обухватио је панички страх. Неко је држао, да је ово једна од динамита, неко земљо-

трес, прост народ је видио крај свему — проласт свијета. Школе се намах испразниле, ученици су бјежали, колико је ко могао; работници у једној фабрици, грабећи, ко ће прије да утече, обалили су стубе на горњем спрату, на гомилима падали доље. Зидови се тресли од потреса, стакла на прозорима у хиљаде ситних комадића леђала су на улици као при експлозији барутана; електриштво на улицама и по кућама се истузило, а затијем се поново заждио. Страх се примијетио и код животиња.

На основу тих појава, Фламарион долази до закључка, да ми у овом случају имамо пред собом појаву болида (уранолита, небесног камења), појаву неривјетку, пошто не пролази готово ниједне године, да се астрономи не рачунају с њоме.

Та се појава опазила у Шпанији, Португалској, у југозападној Француској. Вијести из Хуадалхари, Толеда, Бургоса, Каролине, Сан-Круца — једнолик су с омијем из Мадрида о овоме појаву. Утврђено је, да се потрес овај чуо и осјетио на растојању од 500 километара. У Мадриду су покупили неколико комадића пренутог болида, и најкрупниј комад је 500 грама тежине. Астрономи су нашли и начин, да рачунају удаљеност болида у почетку ове појаве. Та се удаљеност одређује омијем временом, што је протекло од прве сјевотине док се чула треска. При температури 0° коју је слободно препоставити на средњој висини више Мадрида — међу површинама земљиним и

висином, на којој је био болид — звук је пролазио 330 метара — а рекосмо, да се треска чула после 70 секунда од првог свјетлог млаза, те би дакле удаљеност болида морала бити од прилике 23 километра. Сад је питање: окле су ти небесни вјесници? Тачно ми не знамо, него тек можемо нагађати на основу посматрања.

Сличност између болида и звијезда, које падају, наводе на мисао, да су обје те појаве једнога разреда. Ми знамо, да су звијезде што падају, одломци расирелих комада. Тако, звијезде падалице, с којима се укршта наша земља 29 јулија на њезином кретању око сунца — крећу се по истој орбити као и комета од 1862 г. и појављује нам се из зодијека Персеја. Оне пак, што се укрштају с нашом земљом 2 новембра иду орбитом комете од 1866 године и долазе из зодијека Лава.

Вило би, дакле врло природно убржити бољиде звијездама — падалицама. Али факти не допуштају тога једноличења, јер звијезде падалице не доводе болида и ако бива да за ноћ падне по десет, шездесет и стотину хиљада звијезда а за годину се може избројити око 146 милијарда падалица, што их српјета наша земља. Само се једном памти, да је болид пао заједно са ројем падалица у сретању са одломцима комете Вијеле 14 новембра 1885 године. Један комадић од тога болида и данас се чува у музеју у Мазанилу, у Бразилији.

Колико је до сада познато, падање болида није потчињено ни каквом закону

ни времена ни простора: није примјењено периодичности, ни одређеног правца, те ће бити вјероватније, да ова небесна тијела немају сродства ни са звијездама ни кометама.

Но ево још једне хипотезе; ти комадићи рачунају се честицама угашених свијетова. Но и то не може потпуно задовољити. Да су ти свијетови били у нашем сунчаном систему, да су то планете, које су усљед космогоничких преврата пропале, болиди би, као остаци њихови морали кретати се у правцу старих свијетова те не долазити у додир са земљом.

Кад би, омет, били болиди остаци каквог другог сапутника наше земље, то ови комадићи морали би се кретати орбитом тога другог мјесеца. Морало би од њих остати трага, да их можемо посматрати на небу као звијезде које се врло брзо крећу, а падали би к нама усљед сметње кретању, а то је, до сада, необјасниво. У опште, кад би болиди били остаци пропалих свијетова, неби падали к нама комади колико шака, на нас би се рушиле читаве горе: Хималаја, Алпа, Пиринеји.

Трећа би хипотеза, хтјела да болиди буду остаци првобитне космичке материје. Но кад би то било, астрономи при знају за неопходно, да би болиди морали имати сферичну форму — чега баш нема.

Очевидно је, да су то комадићи одломци, минерали, који су постали усљед геолошких процеса, као минерали на земљи,

— У суботу 11 т. м. држата је заупокојна литургија са парастосом за упокој душе Великога Војводе Ставки Петровић-Негоша у катедралној цркви митрополије Цетињске. Служби божијој и спомену, присуствовале су *Инокент Свјетлости Књижевница Ана и Ксенија.*

Црногорским трговцима који уносе у Кр. Србију, рибу—уклеву сарагу, уље, рјј, даје се на знање, да је нужно да сваки узима писмено увјерење од мјесне власти, одакле се производи крећу, којим се одостовјерава да су искључиво црногорског поријекла. Свако такво писмено увјерење има бити поднесено Канцеларији Министарства Иностраних Дјела, да буде овјеровљено (легализирано).

Нарочито им се препоручује и то да се служе Биоградским пријездом и на Јавору, као најудесним и најпобитачним за брзину отиравања по-слова.

Из Канцеларије
Књ. Мин. Инстр. Дјела.

(Туристи.) Ове нећеље походило је нашу престолјинцу око 30 туриста, Чеха, Инглеза и Немаца. Дошли су у сриједу вече, а вратили су се у четвртак на подне. Били су потпуно задовољни дочеком у гостионици Вуле-тићевој.

Из Подгорице стиже нам тужна вијест, да се честити старина кап. Саво Матов Мартиновић у уторак 7 маја у 90 години у вјечност преселио.

Како јављају на глас смрти његове гомилама поврвни је народ да онлаче и ожалостивају старицу, те су чиновништво, сви знанци и пријатељи покојника тужно оплакали. Сјутри дан, 8 маја, кад се имао сахранити, учивњем му је свечама сировод кога до вјечне куће поспрате: свештеници, све школе са учитељима, официри, чиновништво, све грађанство подгоричко и пјевачко друштво „Бранко“ те је у гробљу поред својих унукади при храму св. Георгије сахрањен.

Колико је покојник витешких заслуга Господару и домовини учинио, то најбоље свједоче народне пјесме које му пристожно мјесто дају. Он је имао велике душевне дарове, те је по свази свога творилачког духа испијевао велики број народних пјесама које су печатане у књигама Вука Караџића, а у одјелитој књизи енијев „Женидба Николе Александровића“ те се сва његова појетичка радна назвати може „бисером народне поезије.“

Лака му црна земља, Бог му покој дао!
Ф. Р.

(Андрја Ђ. Ерцеговић.) Пишу нам црквени прокардари православне српске

општине у Галвестону, у Америци, да су оградиле у томе граду српску православну цркву и то благодарећи својекмо и патри-отскоме заузимању г. Андрје Ђ. Ерцего-вића, грађанина Галвестонског, рођеног србина католика из Боке Которске. Овај српски родољуб, брат прекоморац, преста-вио је Сан Франциском владци, Њ. В. Господину Николи, пријеку потребу од српске православне цркве у Галвестону, те је очинским судједовањем Њ. В. обра-тио на Св. Синод у Петроград, одакле је добио обилату помоћ и постигао своју циљ, давнашњу жељу православијех Срба у Галвестону, да виде своју цркву. При цркви је нарочито свештеник и пје-вач, које издржава Св. Руки Синод. Гос. Андрја Ђ. Ерцеговић, како нас даље г. г. прокардари извјештавају, намјерава поди-ћи и српску школу у Галвестону. Црквени прокардари, а на име: Крето Ђук, Вукан Вукановић, Мираш Поровић и Ристо Вуко-вић, немају довољно израза, да се нахвале тога одличног Србина католика из Боке и да му благодаре на све оне родољубиве бриге и пожртвовања, чиме настоји и днели и ноћи, да унаприједи и уречи право-славну Галвестонску српску општину. Нека му је хвала и признање и од нас, његове браће Срба из старог свијета!

Књижевност, умјетност и просвјета.

(Бој на Трњине) позоришна игра у три чина, написао Радоје (Рогановић) Црногорац. Препечатано из „Србобрана.“ Тисак срп. штампарије у Загребу 1895 г.

И ако смо једне кости и крви, Црно-горци и ми, ми у литератури не корачамо заједно, нити нам је иста форма израза, којим казујемо оно што осјећамо, или опи-семо радње и догађаје. Овај став нема претензије на оригиналност, и ја га поми-њем само за то, што је такав, занета, утисак, који имамо пошто закљонимо књигу или довршимо читање ма каквог еписа израђеног у оним кршевицама и брдима. То је, у исти мах, и разлог, са којег књи-жевне производе са тих српских страна не треба мјерити мјерилима овим нашим овдје, нарочито оним, којима се одликује млађи литерарни појас. За мене је тај разлог и сувише очевидан.

Умјетничка поезија у Црној Гори, узимајући је у укупности, или је епска, или се, ма у каквом облику била изражена, наслања на народни еп и на народне тра-диције. Они, који су само видјели Црну Гору, знаће, да ће им поезија остати таква још врло дуго, јер им тамошњи живот не оставља брзим корацима стари колосјек. Та велика породица нашег пле-мена још и данас живи у предањима и његоје традицији, ону о јунаштву, исправ-ности карактера, поштовања религије, туге за старом и наду у нову славу; тамо се, у опште, чувају успомене и добре и рђаве, и тај конзерватизам је карактеристика цјелокупног социјалног и књижевног живота наше браће у Црној Гори. Ваља се само сјетити њихових поетских радова, или чи-тати ма које знатије дјело у прози па ће се одмах видјети у чему се огледа тамошњи живот. У њиховој умјетничкој књижевности, и у стиху и у прози, ја др-жим, да нема ни једне измишљене лич-ности, нити је језик и израз тих јунака је-снички или нишчева индивидуална творе-вина. И једно и друго у колико нијесу узети из предања, које је тамо увијек

стотинити дио. Дакле прије него што дође у простор, бољид има температуру тога пространства, отприлике 273° испод нуле. По због силовите гуштине у ваздуху бољид грје ваздух, који тјера пред собом и кад дође до температуре 3400°, капи се до бијела, гори, чини бијели облак и прене као велики камен под мином.

Те прекотине бољид доцније падају на земљу услед незно привлачне снаге. Кад их после пада налазимо, видјемо, да су при бијелу врући, али кад их раз-бијемо — студени као лед. Изглед бољид, његов зраковидан тресак и удари грома при тој појави последице су гуштине у ваздуху. У свјетским збиркама ураналите има различне величине и тежине, од неко-лико грама до хиљаде килограма. Највиши од њих је у Бајији, у Бразилији, који је био дошћен на париску изложбу године 1889 у тежини од 5,360 килограма. Да споменем и бољид, који је био у Енеискај му (Елсеа) год. 1492. у тежини од 158 килограма. Тај камен с неба објесили су у сеоцкој цркви са натписом на њему:

De hoc lapide
Multi multa
Omnes aliquid
Nemo satis

(О овоме камену многи су зборили много, свак понешто а нико доста).

И после четири стодјећа немировање људског духа и упорних истраживања, ми готово данас можемо рећи то исто.

Међу тим, да примјетимо, да сви уранолити састављени су без изузетка из

врло свјеже, узето је и преписано са саме природе.

Патријархалан живот, као што је онај тамо, најбоља је средина за еп, или, ако је чашије, еп је томе животу најбољи оквир. Отуда сви покушаји да се написне црногорска драма награђени нијесу успје-хом. Успјели су само да даду привремен ефекат у најнепосреднијем кругу, па који је већ то утицало јакно што виде познанике духом на позорици. За даље кругове, незаинтересоване непосредно самим дога-ђајем, те су драме утисак драматизираниог епоса, или боље рећи, драма је имала резултате дијалогичног епоса. Црногорским гледаоцима довољно је да на позорици видо Вука Мићуновића, па да с њим живе и осјећају, јер су сви они његови позна-ници и јер све оно што он каже то је тако црногорски, то је тако добро, то је тако он сам и толики Мићуновић што седе у партеру, да је ишчај увијек сна-жан са успјехом. Јаи кад се сјетимо, да у свима пјесмама, еписома или драмама, у којима се јавља, узмимо, Вук Мићуновић, од све његове радње није ништа измишљено по живи у народној пјесми, па је он ишак увијек радо виђен и слушан и с овацијима испраћен, дакле увијек интересантан и нов, — онда ће нам бити јасно зашто успјевају, што се утиска тиме, његова и њему сличне појаве. Сва та чувена имена што се у Црној Гори помињу сваки дан и у свима приликама, само су имена утвр-ђених типова, и пјесници, који их изводе пред публику, нијесу ни мало слободни у погледу индивидуалне обраде. Сви би црногорски читаоци или гледаоци били згр-ипути и епокирани кад Вукотић, Драшко и остали не би радили и говорили снако, како сва Црна Гора зна да би они чинили и бесједили у даној прилици.

Отуда позоришни успјеси тих лично-сти, или дјела у којима су оне, нијесу и драмски успјеси, те ни позоришни епски драме. То су успјеси живог предања, које је премостили прошлост и садашњост те се обје мијењају.

Поклољња инчезавају из једне коре, и ново улазе у њу и њој се акомладирају. У тој кори, која је и одјело, и кућа, и трговина, њихова трговина, забаве, игре, вјечито непромјенљиви ландшафти кроз које не тугњи жељезница, нити има вггледа на то, — у тој кори, која се ни мало не мијења или је тек гдје гдје само обрзнута, свршава се један да се развије нов али истоијетан живот, отуди ви, и ако нијесте никад били у Црној Гори, сријетате тамо све познате личности у одјелу и с манирима Буранковића, Батрића, Раелач-чића, Манушића Вука и др. с њиховим одабраним језиком и њиховим токама испод којих куца исто срце и период којих се крију толике заљечене ране.

Народни карактер једва да је почео зуб времена. Пред новине испричачо се Љовћен и оне га обилазе. Устремо ли се баш да сиђу оним змијастим озиданим дру-мом, биће заустављене још у Пегошима. Ако саме не осјете каква их упорна борба чека с крајње несигурним успјехом, онда се ту, обично, и свршава њихова маршрута. За то се оне тешко и одлучују да походе ону чудесну комбинацију стијене и земље што се вјечито епуре.

Држим да сам бар најлетимичније успео да образложим гледиште, по коме ја не очекујем усекор праву, модерну драму црногорску. Једном другом приликом мис-лим говорити опширније о овој истој мате-рији, и ондје ћу говорити и о литерарним врстама, којима Црна Гора може да буде одлично позађе или мјесто радње.

различних минерала, али се свакојако ди-јеле у четири категорије, по томе, јесу ли састављени само из гвозђа, или из гвозђа с примјесима, нарочито камене или су са свијем без гвозђа. Не треба заборавити, да су у течају последице геолошке пер-iode на најпој планети бјеснији вулкани много силнији од данашњих. Па и данас их има врло много, као што показује сил-овити пљивен вулкана Кракатор (Амбре).

Тијело, које би се попутало са мје-сеца са брзином од 1,700 до 2,350 метара у секунду — не би се вратило више на мјесец него пало на земљу. Маре, Јупи-тер, Сунце, звијезде, такође могу имати своје вулкане.

Ти различни извори могу бити пра-кољивком многих уранолита, као што је вјероватно, да су неки опет одломци уг-ипуних свијетова, који блуде у простору. Но сличност ураналита са минералнама земља-не кугле, указује на то, да су многи од њих постали од наше планете. Уранолити, који падају са малом брзином, могу бити са мјесеца, велика брзина њихова свједочи, да су од звијезда.

Све је ово, дакако само приближно, по ја сам хтио, да вам према садашњем стању ове науке, указаем на један листић небесне историје.

И Граовски.

Повод Бој на Трњине и садр-жина те Рогановићеве поворишне игре ја биx овако испричао. Кнез Роган воли Ксе-нију, ћер седрара Вукоте. Тој љубави родитељи су противни. У договору са Ксе-нијом, Роган је налази у гори и просто одводи и вјенчава се с њом. Петар Вуко-тић, невестин брат, хоће за то да из-потаје убије кнеза Рогана, али на догаду једне светиње иконе, он се мири с учив-њим У П. чини Хусеин-паша требињски, који је Ксенију видио у Бањанима, зариче се да ће је за се ма и ратом задохити. Одвраћа га од тога Катлан-Ага, али на глас, који доноси Халил Бег, да су се Црногорци грдно закрвили са отмице Рога-нове те

„А Рогана стоје Пуце
„А Кћелили у Вукоту.“

Хусеин-Паша купи војску и полази на Црну Гору. У Седрара Вукоте ратни свијет. Главари готови на одбрану и по-лазе с 2000 војника на Трњине гдје ће дочекати Турке. Ш-ћи чини је оне битке, која се свршава славном побједом Црно-гораца и измирењем Ксенијиних родитеља с Кнезом Роганом.

Бој на Трњине је драматски сјев. Као такав, он се одликује изван-редном лакоћом стиха. Рогановић, у опште нише стихово врло лако, чему су свједок сви његови поетски радови. Но та лакоћа чини, да он не подаже увјек на једин-ство размјера, што би вје да чини. Иначе, овај Рогановић је по-хваља црногорскоме јунаку и патри-отизму. То је црта, која се, као петичко, и коју ми у нашој књижевности сријетамо све ређе, и ако ја ни мало не појмам зашто би ми данас требали да будемо мање одушевљавани патриотизмом по прије двадесет година. Правом пјесничтву пред-мет су поглавито, ако не и искључно, национални. Они који су читали и друге Рогановићеве радове — од већих најбоља му је Парев. Газ (драма у три чина. Цетиње књ. црн. државна штампарија, 1892. Стр. 129. Ц. I. фоп. — морали су запазити да је он есклузивно националан. Њему измама искрену сузу, оплетену сти-ховима, смрт каквога јунака чувеног у народу, или радост у каквој кољеновићској породици; њега одушеви какав риједак примјер слоге, као што му народни успјеси улијевају нове наде на славу и величину нашег племена, или у пјесмама крајним, које штамна по разним листовима, под-стиче младеж на родољубиве подвиге улу-ђујући их на дјела предака. Па и у погдје-кој директој саљарији ишак избија ова озбиљнија жица, те ми се чини, да Рогановић и љеноту и љубав, и пријатељство и јунаштво налази само у нашој великом али раскомаданом намену.

За то он може и бити сигуран, да ће његова пјесма увијек имати код нас искрених пријатеља. Један такав им је

(Из „Видела.“)

(Најновије чудо Николе Тесле.) Ми смо раније саопштили нашим читаоцима о Едисоном усавршавању Рентгеновог про-нијаска са Х зрацима. И славни Србин Никола Тесла, подухватно се исте задаће и дошао до још новозвијих резултата, по што их је Едисон постигао. Према томе сад је ствар несумњива да ће медицинска наука добити неуроженим ново средство за своје усавршавање, — о каквом још до прије неколико мјесеци нико није смис-лило да сања. Ово су права чуда деветнајестог вијека!

Тесла је о томе штампано у њујор-ским листу „Electrical Review“ један чла-нак у коме излаже своје експерименте у правцу развијања електричне снаге, те да постигне да свијетле зраке прођу кроз људско тијело. Резултат је испијанчава-био, да се кроз људско тијело, може пот-пуно лијено видјети. У почетку је Тесла фотографисао сам неке своје кости, али с тим радом није био задовољан, јер му фото-графије нијесу јасно кости показивале. Но после му је понуло са руком да добије сасвим јане фотографије костију. Зани-мљиво је Теслино описивање како је успео да може кроз човјечије тијело гледати. То је, вели, постигао помоћу плоче, која се свијетли, и која је назик на ону коју Едисон употребљава за свој флуороскоп. Човјек, кроз кога је Тесла гледао, стојао је између те освијетљене плоче и празно цијеви из које излазе Рентгенове зраке. Кад сам, вели Тесла, гледао на свијетлу плочу, она је својом свијетлошћу тако освијетљавала тијело онога човјека, да сам лијено могао видјети сву његову утробу и кости до најмањих ситница. У иста мах лијено се могао видјети гвождена плочица и новад, што бијаше намјештено на њего-вим леђима. Ова плоча сија се на 12 стопа даљине од зракова. Тесла непрестано ради на овоме послу, и нада се да ће постићи још чуднијих резултата.

Њујорски листови даље јављају да је Србин Никола Тесла постигао са прак-тичне стране највећи успјех са Рентгено-вим зракама. Тесла занета потпуно јасно види кроз човјечије тијело, види сваки унутрашњи дјелић помоћу своје свијетле

плоче; он види и кроз кости и кроз месо. Занимљив је био Теслин покушај кад је гледао кроз човјека, који су један за другим стојали. Нема никакве сумње да је Теслин проналазак неизмијерно користан за љекаре. Помоћу Теслиних ширава могу се јасно видјети не само повријеђени дјелови костију, но и сва унутрашњост човјечијег тијела.

НАРОДНА ПРИВРЕДА.

(Пошумљивање живог пијеска четинарима.) Од свих четинара бор, готово најбоље успијева на пијесковитом земљишту. Он се укоријењује на виком пијеску изванредно, и својим главним коријењем брзо пробива кроз а-в до влажног слоја. Осим тога он расте ту доста брзо и својим обилатим четинама брзо покрива земљу, учвршћује је, а, кад одрасте, даје драгоцијни материјал за разноврсну грађу.

По морамо признати да је подизање борове шуме на живим пијеску доста тежак посао и у толико тежи, у колико је пијесак сувљи, мање обрасто траном а више изложен вјетру. У таким случајевима пошту змињивање протече се дуже времена на односи много рада и средстава. Ту се морамо онајпорије побринути о учвршењу пијеска и тек кад земљиште приугодним за культуру можемо размишљати о томе: да ли да га пошумимо сјањем или сађењем.

Да би се пијесак учврстио, прије свега морамо одређену површину земље оградити од приступа стоке. Без тога тешко да може и бити ријечи о учвршењу живог пијеска ја и да не говоримо о пошумљивању. Сад, ако је случај да је пијесак брежуљаст или толико нераван да се са узвишених мјеста осјена, ваља га уравни. Кад се земљиште осигура од приступа стоке и уравни где то буде нужно, треба приступити учвршењу пијеска.

Пијесак се учвршћује, навожењем земље, сметлишта са улица, растурањем кровине по њему или покривањем граница од четинара или лишћара.

Земљу, ђубре и кровину ваља растурати особито по оним мјестима која су изложена вјетру. Гдје се пак учвршење пијеска може да изврши границама ту ваља размјестити границе оређе. Кровину и границе ваља озго пригнестити моткама да их не би одувао вјетар. Ако се пијесак покрива великим гранама које вјетар не може да одува, гране треба слагати у редови, у извјесном одстојању ред од реда, али тако, да крајеве једнога реда увијек долазе у једном правцу а врхови у другом.

Живи пијесак још се боље и сигурније може учврстити бусеновима тврде — земље, па овај посао кошта много скупије. Гдје у близини има моке лодине са које се лако скидају скидају бусенови ту и вих треба по могућности употребити за учвршење пијеска. Бусенови се слажу по пијеску или у квадрат, у извјесном размаку, или мјешовито, према потреби, јер иначе покривање цијеле површине земљишта бусенем коштало би веома скупо. Гдје нема бусенова ту се с коришћу може употребити и тресет ако га има.

Кад се пијесак увлаже, и учврсти под покривачем, што обично бива у току године, онда се може пристуити пошумљивању. И сад постаје питање на који начин да извршимо пошумљивање: сјањем или сађењем? На то питање практично одговара, да сјање у врло многим случајевима не даје, на таквом земљишту, готово никакве резултате и да се циљ може постићи само сађењем. С тога да речемо коју о сађењу.

Засађивање живог тако учвршеног пијеска, најбоље се може извршити двогодишњим боровима младацима које су одјеђоване у расадници. Још боље је ако су оне биле у расаднику једном пресађиване. Младаци — бориће — ваља садити садилком. Добро ће бити, да се при сађењу — метању младаци у рупе — око њихових жилица насне ситне и угодне земље и онда рупе учврде садилком. Те земља послужиле младацима као прва храна док оне не ојачају. Садити треба густије и не гле давати ни на каку правилност већ засађивати свуда гдје се год нађе за то поље удобно мјесто. *)

На тај начин може се на живом пијеску, временом, подићи дијена борова шума, која ће обилатим коријењем жилицама учврстити пијесак, и покрити га својом честином. Па ипак првих година не треба очекивати бујних пораста. Тек с временом, кад се борићи отргну, и извију главни коријењ ови расту брзо и на живом пијеску експлозије се дивља борова шума која ће дати извршни грађевински материјал, дрво за огрвље и т. д.

Најзад у ровинама, поред ријека, гдје је пјешчано земљиште равно и пијесак није одвише сув, ту се он може учврстити и врбом. Врбе, као што знамо размножавају се и расту па коме влажном пјешчаном

земљишту саме од себе и није их тешко развести. Ваља, било с јесени, било с прољећа насјећи врбовог (ивовог) прућа па га одма, док је то свјеже, заорати у брзиде. Кад из брзиде никне врбак, пијесак ће бити довољно учвршен да се одма може отпочети засађивање бора и ту ће се резултат постићи много лакше и много боље него на сувом и живом пијеску који је изложен вјетру.

(Значај чистог ваздуха.) Неоспоран је факт, да животиње потребују ваздуха за дисање, и ако им се ваздух спријечи, оне онда угну. Ова је посматрања чинио већ доктор Брун. Даље Меркел и Бен, и они су тај факт још јаче учврстили. Меркел је овој појави приписивао алкалоиде, који се налазе у повареном ваздуху; Бен на против у каквој температури, влаге и испаривању. Али су најновија испитивања показала, да је само угљена киселина у повареном ваздуху довољна, да ову појаву објасни. Чињеници оштри с једним мишем показала су, да 12—14 процената угљене киселине довољно је, па да животиња угине ма и у случају, ако би се толика струја свјежег ваздуха и додала.

Овакви резултати чињених опита доводни су, па да отворе очи људима, који багателину научбаке хигијенисте, који непрестано и у свакој прилици доказују потребу свјежа ваздуха. Ваздух у спавањој соби у којој поћу по двоје троје спавају па до у јутру испуњен је угљеном киселином и, многе не знајући прави узрок, дижу се из постеље тежобни па и главобољни, а то долази отуда, што у соби није било довољно свјежа ваздуха. Замислите собу у којој се не само спава него и онште у којој се непрестано живи, и ту ради, ту руча, ту се умива и облачи — какав мора бити у тој соби ваздух? Због тога све женскиње сиротније класе тако брзо смене и пропада, и посеје првог порођаја постану праве бабе, док мушки ипак дину друкчијим и промијеним ваздухом, а оне и дан и ноћ проводе вријеме у ужасној атмосфери, то с тога постуно слабе и, најзад своје здравље са свим изгубе. —

Из „Тепор.“

(Пуштање крви код стоке.) — Поред свих добрих страна од пуштања крви, што се ипр. пуштањем крви крв разређује те се тиме убрзава кружење крви, што се усоравају сва лечења у тијелу и што се снага срца појачава, и тиме може да из бјегне најопасна болест живота, ипак се пуштање крви врши врло ријетко и то само у крајњој нужди, јер су све те добре стране од пуштања крви врло кратког вијека, а у приликама може да буде и врло штетно по здравље стоке, наравно кад се неумјерено врши.

Крв треба стоци пуштити, само у случајима, кад грлу грозно опашност од наглог кружења крви, јер тада може да се угуши. На пр. код навале крви у мозак и у плућа гдје марвинце тако тешко дише, да се може да угину или да паше у несвијест. Осим тога корисно се може пуштити крв и код јаких запаљења кошита и при свима тровањима, да би се крвљу изнијела из тијела и извјесна количина отрова.

РАЗЛИЧИТО.

(Русија и Персија.) Између руског Цара и Шаха персијског измијене су денеше, које потврђује да Шах Мусаввер-Един симпатије према Русији. Шах је упутно цару Николи овакав телеграм. „Увјерен о благонаклоном учешћу Вашег Величанства извјештавам вас о тужеом догађају, који је мени отрпао драгог оца а народ мој дубоко ожалостио. Примајући владу у своје руке, моја је прва дужност да одржим и увећам оне пријатељско одношаје које је мој драги отац ваља гајно према руском царском дому“. На ово је Цар Никола II. одговорио: „Најављујући Вашем Величанству искрено учешће Моје у несретном догађају, ја Вас молим, да будете увјерени о Мојим искреним жељама да Вам владавина буде дуга и славна. Ја се надам да ће се продужити оне пријатељски сусједни одношаји, који су онако сретно постојали ваља између Русије и Персије под владом шаха Насер-Едина, за киме ја искрено жалим“. На овај одговор поново је шах персијски телеграфским путем благодарно руском Цару на искреном учешћу, увјеравајући Цара, да Му је најискренија жеља да остано ваља у великом пријатељству и добрим одношајима са Царско-Руским Двором.

(Јапачко посланство.) које је стигло у Јевропу на крунисање рускога цара, налази се сада у Паризу. „Тепор.“ приобћује о њем сљедеће податке:

На челу посланства стоји принц Фушими, полубрат цара, који носи наслов

царскога височанства. Остали чланови посланства — су најзнаменитији аристократи Јапана. Овђе је најпорије маршал Вамагата, гласовити побједитељ из последњег рата. Затим су сљедећи чланови: маркиз Токугава; барун Ито, син министра председника; виконт Киоко, врховни дворски мештар јапанскога микада; гроф Кавазаки, тајник министарства иностраних посала и т. д. Међу частницима, члановима посланства, налазе се: пуковник Икеда, ђак saint-cyrsке школе; подпуковници Ниегара и Тојо; заповједник Осима, мајор Гирија и т. д. — укупно 20 људи.

Ово најбоље доказује, какову важност ужива на истоку Русија, кад и исти Јапан, који је баш од Русије у задње доба добио толико удараца, шаље околику депутацију, с послањем које је скопчан силин трошак.

Јапан и Китај се управо нагијечу, да буду код крунисања цара Николе II. што сјајније и бројније заступани. Китајско посланство води принц и подкрај Ли-хунг-чанг. У одасланству је Китајском 70 чланова. Ли-хунг-чанг налази се већ у Петрограду, гдје много обћи са министарством извајских посала.

(Железнички мост преко Иртинга.) Код Омска у Сибирју отпочето је 1894 године преко ријеке Иртинга грађење железничког моста за сибирску железницу. Мост је дугачак 680 метара и биће међу највећима на свијету. Гвоједну грађу држе седам огромних каменних стубова, високих 18 метара изнад обичног водоравња Иртинга, који се прољећа придође за четири метра. У дубину иду стубови 15 до 16 метара, те су по томе 34 метара високи. Сва је готово грађа са Урала, а гвође је израђено у Перму и Воткинску. Камен за гариј дно стубова донијет је из Чељабинска, а за темеље из Семарска. На мосту раде 1000 радника. План је израти руски инжењер Вјелозубски. Мост ће бити готов маја мјесца по нашему рачунању, а потрошиће се два милиона рубаља или око 2 и по милиона форината. А колико се потрошило, барем по рачуну, ако не стварно на онај мали савски мост између Земун и Биограда.

(Штатпротезам.) Богата Русиња г-ђа Мједведикова у Иркутску у Сибирији, завјештала је 600.000 рубаља или 1,800.000 динара на добротворне цијели, а да се употребе: 50.000 за сиротињски дом, за 60-торо дјеце мушке и женске, да се за ту суму сазида дом; 250.000 рубаља, да се уложи у неки пољски завод, и да се приход трони на издржање тога дома; 100.000 рубаља завјештава за варошку болницу, и да се кревети за болеснике у тој болници обилеже и носе име његовог покојног мужа. 100.000 рубаља да се капитализира, и да се сваке године у два пута приход раздаде сиромасима Иркутска, и то само православним хришћанима. Остатак од горње суме намјенjen је још неким добротворним заводима.

(Натријарх породице.) Руски листови јављају да је у једном селу Уржумскога ереза Вјатске губерније у Русији умро Сергеје Степановић Степанов у 105 година. Након себе оставио 190 чланова у својој породици. Више по стољетни натријарх породице никада у свом животу није био болестан. Не само његова породица, него и село и сва околина љубили су га и поштовали са његове мудрости и карактера.

ТЕЛЕГРАМИ „БЕЧКОГ БОР. БИРА.“

БЕЧ, 1 маја. — Цар је потврдио Стробаха за председника општине.

ПАРИЗ, 4 маја. — Фор полази сјутра на границу да издржави руску царцу — удову.

СОФИЈА, 4 маја. — Књаз Фердинанд је примио преставнике: Аустр. Руског, Италиј. Инглеског, Њемач. Грчког и Белгијског, који су предали своје акредитиве.

НАНСИ, 5 маја. — Фор је поздравно у 4 уре по подне царцу испратно је до Пањи и Повратио се у Париз.

ПЕТРОГРАД, 5 маја. — Лобанов отпутовао је у Москву.

БЕРЛИН, 5 маја. — Књаз Халпр отпутовао у Москву.

БЕЧ, 5 маја. — Књаз Наследник Црногорски присуио.

БЕЧ, 6 маја. — Књаз Црногорски посетити је срп. заст. Симића. Сјутра полази за Москву.

СОФИЈА, 6 маја. — Књаз полази за Москву.

БЕЧ, 7 маја. — Књаз Црногорски са два сина отпутовао за Москву.

БЕЧ, 7 маја. — Стање Арци-

дуке Шар-луја опасно. — Као заступник Ф. Јозефа на крунисању одређен Принц Евгеније.

МОСКВА, 7 маја. — Цар присуио. Примно све стране Књажеве.

БЕЧ, 7 маја. — Шар-Луј умро у 6^{3/4} из јутра.

БЕЧ, 8 маја. — Изјаве саучешћа стижу са сваке стране, царска фамилија походила кућу покојникову у четвртак погреб.

МОСКВА, 8 маја. — Свечани вход из Петровске палате у Москву величанствен, пред палатом гувернатора Цар је примио одушевљене поздраве паштства. На воскресенским вратима Кремља Цар је синао с коња и приступио с објема Царима катедри Тварској. Њихова Величанства ступила у Кремљ уз пуцање 101 тона и звоњење звона на свим црквама, гдје је више ура пробавио. Одатле су пошли у Александровску палату поздрављени и акламирали одушевљено од више стотина хиљада народа. Ред влада најпоријнији. У вече извапредно осветљење Москве. Неизбројни свијет преносишава широке улице.

БЕЧ, 9 маја. — „Politische“ због недостатка времена сви страни двоје, при погребу Карла Луја биће представљени са својим сопственим дипломатским преставницима. Евгел одпутовао у Москву.

МОСКВА, 8 маја. — Царица мајка, насљедник Грчки, Књаз Бугарски и Црногорски и све друге личности прве, мисије парочито француске примљени су од Н. Н. В. В. и дворских министара. — Лобанов изјавио Линкестепну (посланик аустроугарски) саучешће у име Н. Н. В. В. — Херих руски лично је изјавио саучешће, такође и сви други Књажеви и дипломатски корпсе са свитом. — Девиловање војске кроз варош. Игранка и пјевање пред дворцем Петровскијем. Н. Н. В. В. јако акламирања.

МОСКВА, 12 маја. — Поход кренуо из Кремља у 9^{1/2}. Секретар сената, у нијемој тишини, читао је народу прокламацију крунисања. Мноштво је народа саслушало прокламацију. Химну народну отијевао народ гологлав уз дуготрајно „Ура!“ Величанства примили су пошље подне посланике и вапредне министре. Ушљед свечаности Кирила и Методија била је служба боља за дуги живот Њихових Величанстава, за Фердинанда и Бориса и народ бугарски. Фердинанд је изишао из цркве уз бурне аклацијје.

ПАРИЗ, 13 маја. — Ушљед свечаности у Москви министар ратни дао је четама војничке школе слободан дан, подијелио им је вино и опростио их сваке казне. Улаз у позориште бесплатан. Ушљед крунисања у Москви несеказиво одушевљење. Куће искрићене.

МОСКВА, 13 маја. — Прије подна црквени благослов повога царства. Присутан царски пар, велики Књажеви и Књажеви иностранци. За вријеме благослања Цар се молио Богу држећи руку на застави никада црквном петакнутој да је такву и сачува.

МОСКВА, 14 маја. — Пред подне трећа публикација свечаног крунисања. Синоћ је дават објед од руске штампе иностраној штампи. Данас свечани пренос знакова царства у пријестолну салу у Кремљу. Њихова Величанства бораве сада у Кремљу. Благодарење у Кремљу, присутни Њихова Величанства.

ГРАДИШКА, 14 маја. — Стари ратни министар Кун умро.

МОСКВА, 14 маја. — Вријеме предлијепно. Крунисање отпочиње церемонијално. Њихова Величанства кренули су из Кремља у 9^{3/4} пут успенске катедрале. Мноштво народа прати их уз најодушевљеније овације.

*) У случају за напредније пашне радње тражи се да шума буде пријављено посађена.